

Slovenska
filharmonija

Glasbena galerija

FKK

FKK 2

Sezona 2023/24

**Za
radovedne**

FKK 2   Sezona 2023/24

23. in 24. november 2023 ob 19.30
Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Za radovedne

**Orkester
Slovenske
filharmonije**

Alexander Lonquich
dirigent in pianist

Miran Kolbl
koncertni mojster

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)
Rondo za klavir in orkester št. 1 v D-duru,
K 382

François-Joseph Gossec (1734–1829)
Marche lugubre (Otožni marš), RH 617

Étienne-Nicolas Méhul (1765–1817)
Simfonija št. 1 v g-molu

Allegro

Andante

Menuet: Allegro moderato

Allegro agitato

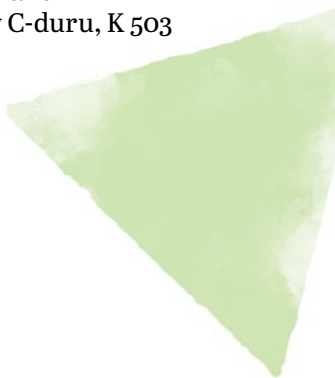

Wolfgang Amadeus Mozart
Koncert za klavir št. 25 v C-duru, K 503

Allegro maestoso

Andante

Allegretto

Glasba nocojšnjega sporeda izvira s konca 18. stoletja, časa, ki ga je v političnem in ideološkem smislu zaznamovala francoska revolucija. Krizi evropskih starih režimov je sledilo kopičenje političnih nemirov in »obdobje demokratičnih revolucij«, kot ga poimenujejo nekateri zgodovinarji, in med temi je imela francoska najbolj daljnosežen vpliv. Ideje francoske revolucije se niso razširile zgolj po Evropi, temveč je kmalu zaobsegla ves svet. Njen vpliv se je jasno kazal tudi v sočasni glasbeni umetnosti, ki jo slogovno povezujemo z oznako glasbenega klasicizma. Ideologija iz leta 1789, ki jo gre v najsplošnejši obliki razumeti kot ideologijo prostožidarstva, se na primer subtilno odraža v Mozartovi *Čarobni piščali*, številna glasbena dela tistega časa pa zaznamuje revolucionarni naboj, ki posebno glasno odzvanja v koračnicah in himnah, med katerimi je francoska *Marseljeza* najbolj znan primer.

Med skladatelje, ki jih je izoblikoval ta čas, sodi **François-Joseph Gossec**, ki je po letu 1789 v Franciji postal pravi emblem revolucije. Gossec, sin manjšega kmeta, je že kot otrok kazal zanimanje za glasbo in je pozneje, v najstniških letih, odšel v Pariz, kjer ga je pod svoje okrilje vzel Jean-Philippe Rameau. Tam je Gossec sprva deloval kot orkestrski dirigent, kmalu pa se je pričel resno ukvarjati še s komponiranjem. Ustvaril je številne simfonije in opere. Leta 1760 je čez noč zaslovel s svojim *Rekviemom*, leta 1769 pa je ustanovil glasbeno društvo Concert des Amateurs, kjer je vodil izvedbe lastnih simfonij in glasbenih del sočasnih skladateljev. Ko ga je leta 1778 na potovanju v Parizu obiskal Mozart, ga je

v pismu svojemu očetu opisal kot dobrega prijatelja. Leta 1795 je Gossec postal eden od ustanoviteljev Pariškega glasbenega konservatorija. Ko se je leta 1803 srečal z Napoleonom, ki je skladatelja občudoval, mu je vojaški vodja ponudil službo, a jo je Gossec zavrnil, čeprav je, tako kot večina sočasnih izobražencev, simpatiziral z idejami revolucije. Skupaj z Étienmom Méhulom je vodil Orkester narodne garde in za njegove potrebe ustvaril številna glasbena dela, na primer *Le Triomphe de la République* (*Zmagoslavje republike*, 1793) in *L'Offrande à la Liberté* (*Dar svobodi*, 1792). V slednjem je kot prvi orkestriral pesem Rougeta de Lisle, ki je nastala v istem letu in je pozneje zaslovela pod imenom *Marseljeza*. Z ustvarjanjem tovrstnih del se je Gossec izpopolnil za velike zborovske in orkestrske zasedbe. Tako je nastala skladba *Marche lugubre* (*Otožni marš*), ki so jo izvedli na prazniku federacije, septembra 1790. Gossec jo je posvetil padlim upornikom v vstaji, ki je mesec poprej potekala v mestu Nancy. Tako kot v številnih svojih skladbah za revolucionarna praznovanja je tudi v tej uporabil obsežno zasedbo pihal in trobil ter tolkala, ki so se dobro slišala pri izvedbah na prostem. Skladba je bila tudi pozneje večkrat izvedena na pogrebih, med drugim na ponovnem pokopu Voltaira v pariškem Panteonu julija 1791.

François-Joseph Gossec

Étienne-Nicolas Méhul je danes znan predvsem kot najpomembnejši skladatelj oper iz časa francoske revolucije.

Étienne-Nicolas Méhul

V Christophu Willibaldju Glucku je že v mladih letih videl velikega vzornika in tako se je pri komponiranju zgledoval po njegovih opernih reformah, ki jih je skušal prenesti na francoski žanr *opéra comique* (operi žanr, ki je vseboval govorne dialoge). S svojim opernim ustvarjanjem v poznejših letih ni več želel uspeha, zato je proti koncu življenja opustil operno komponiranje. V njegovem pariškem delovanju lahko prepoznamo številne vzporednice z Gossecem. Tudi Méhul je bil eden od ustanoviteljev Pariškega konservatorija in podobno kot Gossec je za potrebe revolucije prispeval številne propagandne skladbe, med katerimi je morda najbolj znana *Chant du départ* (*Pesem slovesa*, 1794). Danes sta skladatelja pokopana v neposredni bližini na pariškem pokopališču Père Lachaise. Napoleon, ki je bil skladatelj redni glasbeni naročnik, je Méhulu kot enemu prvih podelil odlikovanje viteškega reda, ki ga je ustanovil leta 1802 in poimenoval legija časti. Poleg oper in propagandnih del v skladateljevem opusu najdemo pet simfonij, ki so nastale med letoma 1808 in 1810, od katerih je zadnja ostala nedokončana. Pri njihovem komponiranju naj bi se Méhul naslanjal na simfonična dela dunajskih klasikov, predvsem na Haydnove »Pariške« simfonije in Mozartova pozna dela. Veliko pozornosti je Méhul namenil orkestraciji in v uporabo vpeljal nekatere principe, ki so bili v sočasni francoski glasbi novost. Najbolj daljnosežen uspeh je dosegel s *Simfonijo št. 1 v g-molu* (1808), nad katero sta se pozneje navduševala Mendelssohn in Schumann.

Simfonija se pričinja z izpovedno bogatim prvim stavkom v sonatni obliki, ki ga je Méhul dosegel z ekonomično uporabo sredstev in inštrumentov. V sledečem kontrastnem počasnem stavku, ki ga je skladatelj oblikoval kot variacije, prepoznamo Haydnov vpliv. O *Menuetu*, ki se pričinja s pizzicato godali, je pozneje Schumann zapisal, da spominja na scherzo Beethovnov *Pete simfonije*, glavna tema Méhulovega zadnjega stavka pa na slovito temo Beethovnov *prvega stavka*. Méhul je Beethovnova *zgodnejša dela* res poznal (v Franciji sta bili do tedaj izvedeni zgolj prvi dve Beethovnovi simfoniji), vendar gre podobnosti med deloma pripisati predvsem naključju, saj sta simfoniji nastali istega leta, le izdani nista bili sočasno. Vseeno je očitno, da je Méhul številna glasbena sredstva, ki jih je uporabil v svojih simfonijah, osvojil po zaslugi študija dunajskih klasikov. Kot je zapisal po stvaritvi *Prve simfonije*, je želel pariško javnost privaditi na misel, da lahko kot francoski skladatelj na daljavo sledi dunajskim mojstrom.

Obe deli **Wolfganga Amadeusa Mozarta** z nocojšnjega sporeda sta nastali v dunajskih letih, zadnjem in najuspešnejšem obdobju skladateljevega ustvarjanja. V tem času se je Mozart preživljal s poučevanjem in izvajanjem javnih in zasebnih koncertov, njegova glavna ambicija pa je zlasti po sezoni 1785–1786, ko je skoraj povsem opustil naročniške koncerte, postala opera. Mozart, ki ga je javnost vedno bolj poznala kot opernega skladatelja, je svoje ideje uresničeval s pomočjo libretista Lorenza da Ponteja. Nasploh iz dunajskega obdobja izvirajo številna zrela in dovršena skladateljeva dela različnih žanrov, na primer šest godalnih kvartetov,

Wolfgang Amadeus Mozart

posvečenih Josephu Haydnu, simfonije, sonate in druge komorne kompozicije. Obdobje med letoma 1784 in 1786 je bilo za Mozarta izredno plodovita faza klavirskega ustvarjanja, v razponu dobrih dveh let je namreč ustvaril kar dvanajst klavirskih koncertov, izmed katerih je kot zadnji nastal *Klavirski koncert št. 25 v C-duru* (1786). Takšen ustvarjalni zalet se zdi skoraj nepredstavljen, posebno če upoštevamo tehnično in strukturno dovršenost novonastalih del, česar pa se občinstvo v času njihovega nastanka ni povsem zavedalo. Najbrž tudi zato koncert, ki danes velja za eno Mozartovih najsijajnejših klavirskih del, ni takoj dosegel ugleda, ki ga uživa danes. Z zbirko dvanajstih dunajskih koncertov je Mozart utemeljil nov način komponiranja tega žanra: dela odražajo simfonično logiko, orkestrsko domiselnost in unikaten način dialoga med solistom in orkestrom. Melodično gradivo pogosto prevzemajo pihala, element virtuoznosti pa je spretno vtkan v glasbeno in formalno teksturo skladb. *Klavirski koncert št. 25* predstavlja enega izmed vrhuncev žanra v skladateljevem opusu. Revolucionarni naboj, ki se ga delu pogosto pripisuje, prepoznamo že v veličastnih uvodnih akordih polno zasedenega orkestra, najbrž pa sta za takšno konotacijo zaslužni tudi temi iz prvega stavka koncerta. Motiv treh ponavljajočih se osmink in četrтинke, ki nastopi na mestu prve teme ter ritmično prežema celotni stavek, spominja na znani motiv Beethovnovе *Pete*, v koračniški drugi temi prvega stavka pa so mnogi prepoznali

podobnosti s francosko *Marseljezo*. Omenjeni skladbi sta seveda nastali po letu 1786, vendar je najbrž njuna vesplošna priljubljenost in razširjenost pozneje pripisala revolucionarnost tudi Mozartovemu delu. Prvi stavek, *Allegro maestoso* v sonatni obliki, je skladatelj zasnoval izrazito simfonično, medtem ko v drugem in tretjem stavku prepoznamo operne vplive. Kontrastni *Andante*, ki ga je Mozart orkestriral s poudarkom na pihalni sekciji, prinaša preprosto in umirjeno temo. Tretji stavek, *Allegretto*, ki je oblikovan kot sonatni rondo, temelji na plesni gavoti, ki jo je skladatelj prevzel iz svoje opere *Idomeneo* (1781).

Iz zgodnejših dunajskih let izvira *Rondo za klavir in orkester št. 1 v D-duru*, ki ga je Mozart napisal kmalu za tem, ko je leta 1782 prispel na Dunaj. Delo je pozneje izvajal tudi kot samostojno kompozicijo, prvotno pa ga je vendarle ustvaril kot nadomestni finalni stavek za svoj *Klavirski koncert št. 5 v D-duru* (1773). Tega je napisal pri svojih sedemnajstih letih in velja za prvi skladateljev klavirski koncert, v katerem je uporabil izvirno gradivo. Z novim finalom je Mozart želel zadovoljiti okus dunajskega občinstva, od katerega sta bila odvisna njegov sloves in zaslužek. Presodil je, da je izvorni finale, ki je temeljil na obsežni uporabi kontrapunkta, slušno prezahteven, zato ga je nadomestil z oblikovno preprostejšim nizom variacij. Poimenovanje stavka gre razumeti v kontekstu popularnosti rondoja, ki se je v času klasicizma uveljavil kot standardni zaključni stavek sonatnega ciklusa in je prej kot obliko označeval lahkotni karakter in tempo skladbe. Ker so rondoji pogosto prevzemali plesne in že znane melodije, so se izredno priljubili občinstvu.

Mozartov *Rondo v D-duru* ni bil izjema, dunajsko občinstvo ga je prav hitro vzljubilo. V letu nastanka skladbe je skladatelj očetu Leopoldu pisal: »Pošiljam ti svoj zadnji rondo, ki sem ga napisal za svoj *Koncert v D-duru* in ki na Dunaju žanje veliko navdušenje.« V *Rondoju* je Mozart ohranil orkestracijo, s katero je zasnoval že svoj *Klavirski koncert št. 5*, le da je zasedbi dodal part flavte. Kljub slušno preprostejši obliki je nadomestni finale za izvajalca tehnično zahtevno delo. V novi obliki je Mozart skladbo krstno izvedel na svojem prvem dunajskem javnem nastopu, 3. marca 1782.

Monika Marušič

SMS 3 Same
mogočne
skladbe

Za romantike

14. in 15. december 2023 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

**Orkester
Slovenske
filharmonije**

Douglas Boyd
dirigent

Massimiliano Miani
klarinet

Tomoko Akasaka
viola

Spored:

Peter Iljič Čajkovski:
Poloneza in valček iz opere
Evgenij Onjegin, op. 24

Max Bruch:
Koncert za klarinet, violo in orkester
v e-molu, op. 88

Peter Iljič Čajkovski:
Simfonija št. 4 v f-molu, op. 36

Nakup vstopnic:

**Informacijsko središče
Cankarjevega doma**

Prešernova cesta 10,
podhod Maxija, Ljubljana

T: +386 1 2417 299 / 300

E: vstopnice@cd-cc.si,
tickets@cd-cc.si

Spletni nakup:
www.cd-cc.si

**Slovenska
filharmonija**

www.filharmonija.si

Alexander Lonquich

dirigent in pianist

Foto: Ivan Urbano Gobbo

Alexander Lonquich se je rodil v Trierju v Nemčiji. Leta 1977 je prejel prvo nagrado na tekmovanju Casagrande in odtelej nastopa po vsem svetu – od Japonske do Združenih držav, v Avstraliji in najpomembnejših evropskih glasbenih središčih.

Igral je pod dirigentsko taktirko priznanih dirigentov, kot so Claudio Abbado, Kurt Sanderling, Ton Koopman, Emmanuel Krivine, Heinz Holliger, Philippe Herreweghe, Marc Minkowski, Sándor Végh in mnogi drugi.

Lonquich je globoko predan komornemu muziciranju, njegovi glasbeni partnerji so Christian Tetzlaff, Nicolas Altstaedt, Vilde Frang,

Barnabás Kelemen, Joshua Bell, Heinrich Schiff, Steven Isserlis, Isabelle Faust, Carolin Widmann, Jörg Widmann, Heinz Holliger in Frank Peter Zimmermann. Deležen je izjemno pozitivnih kritičkih odzivov tako italijanskih kot mednarodnih kritikov, je prejemnik francoske nagrade diapason d'or in italijanske nagrade Franco Abbiati kot najboljši solist leta 2016.

Lonquichove nastope v vlogi solista in dirigenta zelo cenijo mediji in občinstvo vsepovsod po svetu. Redno nastopa s Camerato Salzburg, komornimi orkestri iz Mantove, Stuttgarta in Münchna, z Mahlerjevim komornim orkestrom, Orkestrom Elizejskih poljan, Filharmoničnim orkestrom milanske Scale, komornim orkestrom Tapiola Sinfonietta, Nacionalnim simfoničnim orkestrom RAI, Orkestrom Državne akademije Svete Cecilije, Kraljevim filharmoničnim orkestrom, Nemško komorno filharmonijo in številnimi drugimi.

Alexander Lonquich je redni gost prestižnih festivalov, kot so Lockenhaus, Mozartov teden, Salzburški festival, Beethovnov festival v Bonnu, Ludwigsburški festival, Schubertiade v Schwarzenbergu in festival komorne glasbe v Hitzackerju v Nemčiji.

Od leta 2014 je glavni dirigent Orkestra Olimpijskega gledališča v Vicenzi, kjer prispeva k razvoju mladih glasbenikov in širjenju repertoarja ansambla. Od julija 2020 je umetniški vodja Fundacije Glasbene šole v Fiesolu.

GLASBENIK SEM

Slovenska filharmonija se pridružuje dobrodelni akciji zagotavljanja pomoči otrokom in mladostnikom iz socialno in ekonomsko ogroženih okolij pri razvijanju njihovih glasbenih potencialov, ki jo s skladom **Glasbenik sem** izvaja Zveza prijateljev mladine Slovenije. Otrokom in mladostnikom, ki si želijo glasbenega ustvarjanja in zanj nimajo možnosti, želi omogočiti glasbeno izobrazbo ali pomagati pri nakupu inštrumenta. Na takšen način mladi ne bodo prikrajšani za možnost pridobivanja glasbenega znanja in razvoja svojega talenta.

Slovenska filharmonija se ob tem zavezuje, da bo izbranim prejemnikom pomoči iz sklada **Glasbenik sem** pomagala pri uveljavljanju njihovega glasbenega talenta in pridobljenega znanja.

Zato vas, cenjene poslušalke in poslušalci, prijazno vabimo, da tudi vi po svojih močeh prispevate v sklad **Glasbenik sem**.

Z načinom delovanja sklada **Glasbenik sem** se lahko seznanite na zgornji povezavi.

Slovenska
filharmonija

Če želite podpreti otroke in mladostnike
pri njihovem glasbenem razvoju,
jim lahko pomagate z nakazilom:

Zveza prijateljev mladine Slovenije

Dimičeva ulica 9, 1000 Ljubljana

TRR: SI56 0310 6100 1018 757

Sklic: SI00 245018

Namen: SF – Glasbenik sem

QR koda za nakazilo, ki jo
prebere aplikacija vaše
mobilne banke.

*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®*

December 2023

PVC 3 | **Za abrahama**

3. december 2023 ob 19.30

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Zbor Slovenske filharmonije

Ambrož Čopi *dirigent*

Spored:

Ambrož Čopi:

Ero cras

O, radix Jesse

Tiha zemlja

I believe

Tres Cantiones Sacrae

O, salutaris hostia

Two Sacred Hymns

He wishes for the cloths of Heaven

Tiho je prišla z zvezdami

Missa amoris*

Arise my love, my beautiful one

* Prva izvedba

DRUŽINSKI 2

Glas narave

9. december 2023 ob 10.00 in 12.00

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Zbor Slovenske filharmonije

Gregor Klančič *dirigent*

Spored:

Gallus, Rossini, Kozina, Vodopivec pa še kdo ...

Slovenska
filharmonija

SMS 3 | *Za romantike*

14. in 15. december 2023 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Douglas Boyd *dirigent*

Massimiliano Miani *klarinet*

Tomoko Akasaka *viola*

Spored:

Peter Iljič Čajkovski: Poloneza in valček iz opere
Evgenij Onjegin, op. 24

Max Bruch: Koncert za klarinet, violo in orkester
v e-molu, op. 88

Peter Iljič Čajkovski: Simfonija št. 4 v f-molu, op. 36

VIP 2 | *Za božič*

22. december 2023 ob 19.30

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Zbor in Orkester Slovenske filharmonije

Philipp von Steinaecker *dirigent*

Polona Gregorc *sopran*

Federica Lo Pinto *alt*

Rok Ferenčak *tenor*

Miha Bole *bas*

Spored:

Johann Sebastian Bach:

Kantata »Hvaljen bodi, Jezus Kristus«, BWV 91

Kantata »Naša usta naj bodo polna smeha«, BWV 110

Kantata »Kristjani, vrežite ta dan«, BWV 63

VIP 2

Vokalno-
instrumentalni
program

Slovenska
filharmonija

Johann Sebastian

Bach

Božične kantate

Zbor in Orkester Slovenske filharmonije

Philipp von Steinaecker *dirigent*

22. december 2023

ob 19.30

**Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija**

Nakup vstopnic:
Blagajna Slovenske filharmonije
Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T: +386 1 24 10 800
E: info@filharmonija.si

Spletni nakup:
<https://filharmonija.kupikarto.si>

www.filharmonija.si

Novoletni koncert

Orkestra Slovenske filharmonije

Glasbeni dragulji

SMETANA DVOŘÁK IPAVEC

Philipp von Steinaecker *dirigent*

Nika Gorič *sopran*

Miran Kolbl *violina*

Gregor Marinko *violončelo*

Spored:

Smetana, Dvořák, Ipavec,
Glinka, Rimski-Korsakov,
Musorgski, Kozina, Stravinski

Zaslanjane melodije iz čeških gajev,
ognjeviti ritmi ruske glasbe in
vedre pesmi iz naše lepe dežele.
Naj se novo leto prične z igro
nežnosti in veselja.

2024
1. januar

ob 18. uri

Gallusova dvorana

 cankarjev dom

www.cd-cc.si

**Slovenska
filharmonija**

www.filharmonija.si

Pokroviteljica koncerta

 euoplakat

Sio1NET.

 DRUŽINA

TAM TAM

Če želite prejemati redna e-obvestila o programu Slovenske filharmonije, sporočite svoj e-naslov na **info@filharmonija.si**.

Koncertni list Slovenske filharmonije
Filharmonični klasični koncerti – FKK 2
Izdala: Slovenska filharmonija
Direktor Slovenske filharmonije in umetniški vodja OSF: Matej Šarc
Umetniški vodja ZSF: Gregor Klančič
Avtorica spremne besede: Monika Marušič
Jezikovni pregled: Monika Jerič
Oblikovanje: Arih Dinamik, d. o. o.
Prelom: Vlado Trifkovič
Ljubljana, november 2023

Redakcija koncertnega lista je bila končana 20. novembra 2023.

ISSN 2350-5117

Slovenska filharmonija –
Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije

Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T +386 1 2410 800
E info@filharmonija.si
www.filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je Vlada Republike Slovenije. Dejavnost Slovenske filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.

Slovenska
filharmonija